

**2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ
PROGRAMOS
5 PRIORITETO „APLINKOSAUGA, GAMTOS IŠTEKLIŲ DARNUS NAUDOJIMAS
IR PRISITAIKYMAS PRIE KLIMATO KAITOS“
05.4.1-APVA-V-017 PRIEMONĖS „VISUOMENĖS INFORMAVIMAS APIE
APLINKĄ IR APLINKOSAUGINIŲ–REKREACINIŲ OBJEKTŲ TVARKYMAS“
PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS NR. 1**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.4.1-APVA-V-017 priemonės „Visuomenės informavimas apie aplinką ir aplinkosauginių–rekreacinių objektų tvarkymas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1 (toliau – aprašas) nustato reikalavimus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, rengdami ir teikdami paraiškas finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – paraiška) pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397 (toliau – veiksmų programa), 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ įgyvendinimo priemonės Nr. 05.4.1-APVA-V-017 „Visuomenės informavimas apie aplinką ir aplinkosauginių rekreacinių objektų tvarkymas“ (toliau – priemonė) finansuojamas veiklas, taip pat Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros (toliau – įgyvendinančioji institucija), atliekančios paraiškų vertinimą, atranką ir iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektas) įgyvendinimo priežiūrą.

2. Aprašas yra parengtas atsižvelgiant į:

2.1. 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. D1-1050 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – priemonių įgyvendinimo planas);

2.2. Projektų administravimo ir finansavimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – projektų taisyklės);

2.3. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priedą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1326 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priedo patvirtinimo“ (toliau – Veiksmų programos priedas);

2.4. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-499 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas);

2.5. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“.

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos aprašo 2 punkte nurodytuose teisės aktuose ir Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų veiksmų programą, taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“.

4. Priemonės įgyvendinimą administruoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – ministerija) ir įgyvendinančioji institucija.

5. Pagal priemonę teikiama finansavimo forma – negražinama subsidija.

6. Projektų atranka bus atliekama valstybės projektų planavimo būdu.

7. Pagal aprašą projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 24 501 854 eurų (dvidešimt keturių milijonų penkių šimtų vieno tūkstančio aštuonių šimtų penkiasdešimt keturių eurų), iš kurių iki 20 826 576 eurų (dvidešimties milijonų aštuonių šimtų dvidešimt šešių tūkstančių penkių šimtų septyniasdešimt šešių eurų) – Europos regioninės plėtros fondo lėšos, iki 3 675 278 eurų (trijų milijonų šešių šimtų septyniasdešimt penkių tūkstančių dviejų šimtų septyniasdešimt aštuonių eurų) – Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos. Iš jų iki 1 563 948 eurų (vieno milijono penkių šimtų šešiasdešimt trijų tūkstančių devynių šimtų keturiasdešimt aštuonių eurų), iš kurių 1 329 365 eurų (vienas milijonas trys šimtai dvidešimt devyni tūkstančiai trys šimtai šešiasdešimt penki eurai) – Europos regioninės plėtros fondo lėšos, iki 234 592 eurų (dviejų šimtų trisdešimt keturių tūkstančių penkių šimtų devyniasdešimt dviejų eurų) – Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos (toliau – veiklos lėšų rezervas), galės būti skirta projektams finansuoti tik Lietuvos Respublikos Vyriausybei patvirtinus Veiksmų programos priedo pakeitimą, kuriuo veiklos lėšų rezervas bus skirtas Veiksmų programos 5 prioritetui įgyvendinti.

8. Priemonės tikslas – informuoti visuomenę apie aplinką ir darnų vystymąsi bei sukurti ir (arba) atnaujinti visuomenės informavimą ir švietimą skatinančią infrastruktūrą.

9. Pagal aprašą remiamos šios veiklos:

9.1. visuomenės informavimo ir švietimo aplinkos klausimais priemonių įgyvendinimas;

9.2. aplinkosauginių–rekreacinių objektų bei jų ekspozicijų atnaujinimas.

10. Pagal apraše nurodytas remiamas veiklas valstybės projektų sąrašus numatoma sudaryti dviem etapais: I etapo – 2016 m. I ketvirtį, II etapo – 2019 m. I ketvirtį.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS IR PARTNERIAMS

11. Pagal aprašą galimi pareiškėjai yra Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, BĮ Lietuvos zoologijos sodas, Lietuvos geologijos tarnyba prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejus, Respublikinis Vaclovo Into akmenų muziejus, VĮ Dubravos eksperimentinė–mokomoji miškų urėdija.

12. Pareiškėju (projekto vykdytoju) gali būti tik juridiniai asmenys. Pareiškėju (projekto vykdytoju) negali būti juridinių asmenų filialai arba atstovybės.

13. Pareiškėjas (projekto vykdytojas) turi užtikrinti pakankamus administracinius gebėjimus vykdyti projektą:

13.1. projekto vadovas turi turėti ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 metų patirtį projektų valdyme;

13.2. finansininkas turi turėti ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 metų patirtį buhalterinės apskaitos srityje;

13.3. už projekto veiklų vykdymo priežiūrą atsakingas asmuo:

13.3.1. įgyvendinant aprašo 9.1 papunktyje nurodytą veiklą, turi turėti ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 metų patirtį viešinimo srityje;

13.3.2. įgyvendinant aprašo 9.2 papunktyje nurodytą veiklą, turi turėti ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių technologijos mokslų srities išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 metų patirtį vykdant statybos darbų organizavimą ir priežiūrą.

14. Pareiškėjas turi būti pajėgus tinkamai ir laiku įgyvendinti projektą ir atitikti jam keliamus reikalavimus, išdėstytus aprašo 1 priedo 5 punkte.

15. Projektai gali būti įgyvendinami su partneriais – įstaigomis prie Aplinkos ministerijos ir kitomis pavaldžiomis biudžetinėmis įstaigomis.

16. Partnerio įtraukimas į projektą turi būti pagrįstas paraiškoje. Prie paraiškos turi būti pridėdama jungtinės veiklos (partnerystės) sutarties kopija, kurioje turi būti nustatytos šalių prievolės ir atsakomybė.

17. Partneriams keliami tie patys reikalavimai kaip ir pareiškėjui. Atsakomybė už projekto įgyvendinimą tenka pareiškėjui.

III SKYRIUS PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

18. Projektas turi atitikti projektų taisyklių 10 skirsnyje nustatytus bendruosius reikalavimus.

19. Projektas turi atitikti specialųjį projektų atrankos kriterijų, kuriam buvo pritarta 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos komiteto 2015 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 44P-3.1 (5), skelbiamu 2014–2020 Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, – projektas turi atitikti bent vieną Aplinkos sektoriaus 2014–2020 m. viešinimo priemonių programos, patvirtintos LR aplinkos ministro 2014 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. D1-238 „Dėl Aplinkos sektoriaus 2014–2020 m. viešinimo priemonių programos patvirtinimo“, priede pateikto įgyvendinimo priemonių plano priemonę:

19.1. siekiant programos 1.1 uždavinio „Didinti gyventojų informuotumą apie aplinką ir jų aplinkosauginį sąmoningumą, keisti ir ugdyti visuomenės mąstymą ir vartojimo kultūrą, skatinti tausiai naudoti turimus išteklius“:

19.1.1. informaciniai ir mokomieji renginiai: organizuoti seminarų, mokymų, parodų, konkursų, akcijų, vaikų, jaunimo ir kitų amžiaus grupių asmenų įtraukimą į aplinkos saugojimą ir kt. renginius;

19.1.2. leidiniai, spaudiniai ir dalomoji medžiaga: publikuoti informaciją laikraščiuose (specializuotoje, nacionalinėje, regioninėje, rajoninėje spaudoje), žurnaluose, rengti ir platinti knygas, leisti ir platinti bukletus, biuletenius, skrajutes, pažintinius–mokomuosius vadovus, lankstinukus, brošiūras, plakatus ir kt. specializuotą aplinkosauginę medžiagą bei leidinius;

19.1.3. informacijos sklaida garso ir vaizdo priemonėse: sukurti ir transliuoti laidas / siužetus / reportažus televizijoje ir radijuje, filmus ir kt.;

19.1.4. socialinė reklama: skleisti aplinkosauginę–mokomąją informaciją viešojoje erdvėje (lauko (išorinė) reklama), spaudiniuose, leidiniuose, televizijoje ir radijuje, internetiniuose portaluose, vitrinose, stenduose ir kt. reklamos priemonėse, didinant aplinkosauginį gyventojų sąmoningumą;

19.1.5. informacijos sklaida panaudojant informacijos ir ryšių technologijas (IRT): skleisti informaciją internetiniuose portaluose ir mobiliuose priemonėse, plėsti Aplinkos ministerijos svetainę atsižvelgiant į visuomenės ir informacijos sklaidos poreikius;

19.2. siekiant programos 2.1 uždavinio „Atnaujinti gamtos muziejus, zoologijos sodą, kitus aplinkosauginius ir rekreacinius objektus bei jų ekspozicijas“:

19.2.1. Lietuvos zoologijos sodo atnaujinimas;

19.2.2. Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejaus atnaujinimas;

19.2.3. Respublikinio Vaclovo Into akmenų muziejaus atnaujinimas;

19.2.4. Lietuvos geologijos muziejaus reorganizavimas įkuriant Žemės gelmių informacijos centrą;

19.2.5. VĮ Dubravos eksperimentinės–mokomosios miškų urėdijos arboretumo, kuriame kaupiami, saugojami ir eksponuojami vertingi mokslo, pažintiniu ir dekoratyviniu požiūriu vietinės ir įvežtinės dendrofloros augalai, atnaujinimas;

19.3. siekiant programos 2.2 uždavinio „Sukurti ir plėtoti informacinę–šviečiamąją infrastruktūrą, skatinančią saugoti ir tausoti aplinką, užtikrinti visuomenės narių švietimą aplinkos būklės, bioįvairovės, kraštovaizdžio ir kt. klausimais“:

19.3.1. informacinių–gamtosauginių ženklų, informuojančių visuomenę apie aplinkosaugos reikalavimus, skatinančių ir ugdančių visuomenės narių sąmoningumą ir atsakingą elgesį gamtoje sukūrimas, gamyba ir platinimas;

19.3.2. vaizdo kamerų įrengimas, priežiūra ir eksploatavimas užtikrinančių tiesioginę transliaciją iš Lietuvos gamtos objektų / vietovių, informacijos publikavimą ir atnaujinimą garantuojantis nenutrūkstamas visuomenės informavimas apie aplinką, jos būklę, biologinę įvairovę, kraštovaizdį ir kt.

20. Pagal aprašą didelės apimties projektai nefinansuojami.

21. Projekto veiklų įgyvendinimo trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 48 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

22. Tam tikrais atvejais dėl objektyvių priežasčių, kurių projekto vykdytojas negalėjo numatyti paraiškos pateikimo ir vertinimo metu, projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpis gali būti pratęstas projektų taisyklių nustatyta tvarka ne ilgiau nei iki 2023 m. sausio 1 d.

23. Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.

24. Projektu turi būti siekiama šių stebėsenos rodiklių:

24.1. įgyvendinant aprašo 9.1 papunktyje nurodytą veiklą projektu turi būti siekiama rodiklio P.S.336 „Įgyvendintos visuomenės informavimo apie aplinką priemonės“;

24.2. įgyvendinant aprašo 9.2 papunktyje nurodytą veiklą projektu turi būti siekiama šių stebėsenos rodiklių:

24.2.1. P.B.209 „Numatomo apsilankymų remiamuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų traukos vietose skaičiaus padidėjimas“ ;

24.2.2. P.S.336 „Įgyvendintos visuomenės informavimo apie aplinką priemonės“;

24.2.3. P.N.074 „Atnaujinti aplinkosauginiai ir rekreaciniai objektai“.

25. Aprašo 24.2.3 papunktyje nurodyto priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklio skaičiavimo aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. D1-1050 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“. Aprašo 24.1, 24.2.1 bei 24.2.2 papunkčiuose nurodytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas nustatytas Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo apraše. Visų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašai skelbiami Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt.

26. Projekto parengtumui taikomas šis reikalavimas:

26.1. jeigu projekto metu perkamos tik paslaugos, pareiškėjas iki paraiškos teikimo turi būti įvykdęs projekto veiklų, kurių bendra preliminarinė kaina sudaro ne mažiau kaip 30 procentų projekto pirkimų vertės, viešųjų pirkimų procedūras;

26.2. jeigu projekto įgyvendinimo metu planuojama vykdyti darbus, pareiškėjas iki paraiškos pateikimo turi būti įvykdęs visų darbų viešųjų pirkimų procedūras.

27. Reikalavimai projekto pirkimams:

27.1. įgyvendinant projektą pagal aprašo 9.1 papunktyje nurodytą veiklą, visos projekto įgyvendinimo metu perkamos prekės ir paslaugos, atitinkančios produktus, įtrauktus į produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašų, Aplinkos apsaugos kriterijų ir

Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, turi būti perkamos vykdam žaliuosius pirkimus;

27.2. įgyvendinant projektą pagal aprašo 9.2 papunktyje nurodytą veiklą, ne mažiau kaip 20 procentų, skaičiuojant pagal vertę, visų projekto įgyvendinimo metu perkamų prekių ir paslaugų, atitinkančių produktus, įtrauktus į produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašų, Aplinkos apsaugos kriterijų ir Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, turi būti perkamos vykdam žaliuosius pirkimus.

28. Rekomenduojama pareiškėjui darbų bei paslaugų viešuosius pirkimus vykdyti vadovaujantis pirkimų dokumentų šablonais, paskelbtais interneto svetainėje www.apva.lt.

29. Pagal aprašo 9.1 papunktyje nurodytą veiklą įgyvendinamose visuomenės informavimo apie aplinką priemonėse neturi būti cituojami ar rodomi Lietuvos Respublikos aplinkos ministras bei jo politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai.

30. Jeigu projektą, įgyvendinamą pagal aprašo 9.2 papunktyje nurodytą veiklą, sudaro kompleksas atskirų objektų, paraiškoje jie turi būti aiškiai atskirti kaip atskiros projekto veiklos.

31. Negali būti numatyti projekto apribojimai, kurie turėtų neigiamą tiesioginį ar netiesioginį poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui.

32. Įgyvendinant projektą pagal aprašo 9.2 papunktyje nurodytą veiklą, siekiant skatinti nediskriminavimo dėl negalios principo įgyvendinimą, projekto vykdytojas turi vadovautis Statybos techniniu reglamentu STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“.

33. Neturi būti numatyti projekto veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui.

34. Projekto vykdytojas (ir partneris) yra atsakingas, kad viešinimo straipsniuose ar kitose veiklose nebūtų reklamuojami tam tikri ūkio subjektai, politinės partijos, kurių viešinimas jiems suteiktų išskirtinį pranašumą ir iškraipytų konkurenciją rinkoje.

35. Projekto vykdytojas (ir partneris) įgyvendindamas viešinimo veiklas turi užtikrinti, kad būtų vadovaujamosi nediskriminuojančio viešinimo principais: viešinimo veiklos neturi diegti ir skleisti lyčių ar amžiaus grupių stereotipų, turi užtikrinti, kad jis būtų prieinamas įvairioms grupėms.

36. Valstybės pagalba, kaip ji apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL 2010 C 83, p. 47) 107 straipsnyje, ir *de minimis* pagalba, kuri atitinka 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) nuostatas, neteikiama.

IV SKYRIUS

TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ IR FINANSAVIMO REIKALAVIMAI

37. Projekto išlaidos turi atitikti projektų taisyklių VI skyriuje išdėstytus projekto išlaidoms taikomus reikalavimus ir Rekomendacijas dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, kurios patvirtintos Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (su vėlesniais pakeitimais) ir paskelbtos Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt.

38. Didžiausia galima projekto finansuojamoji dalis sudaro 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

39. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, turi būti finansuojama projekto vykdytojo ir (arba) partnerio (-ių) lėšomis.

40. Pagal aprašą tinkamų arba netinkamų finansuoti išlaidų kategorijos yra šios:

Išlaidų kategorijos Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Reikalavimai ir paaiškinimai
1.	Žemė	Netinkama finansuoti.
2.	Nekilnojamasis turtas	Netinkama finansuoti.
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	Tinkama finansuoti: <ul style="list-style-type: none"> • statybos, rekonstravimo, modernizavimo, remonto, griovimo ir kiti darbai, tiesiogiai susiję su projekto veiklomis; • projektavimo, techninės priežiūros ir projekto vykdymo priežiūros, ekspertizių paslaugos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklomis.
4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	Tinkama finansuoti: <ul style="list-style-type: none"> • įrangos, baldų ir kito turto, tiesiogiai susijusio su projekto veiklų įgyvendinimu, įsigijimas.
5.	Projekto vykdymas	Tinkama finansuoti: <ul style="list-style-type: none"> • leidinių, spaudinių ir (arba) dalomosios medžiagos rengimo, leidybos ir (arba) platinimo paslaugos; • laidų, siužetų, reportažų televizijoje ir (arba) radijuje, filmų kūrimo ir transliavimo paslaugos; • socialinės reklamos kūrimo ir sklaidos paslaugos; • informacijos sklaidos panaudojant informacijos ir ryšių technologijas (IRT) paslaugos; • aplinkos ministerijos interneto svetainės plėtros paslaugos; • investicijų projekto rengimo išlaidos. Netinkama finansuoti: <ul style="list-style-type: none"> • projektinio pasiūlymo ir paraiškos rengimo išlaidos.
6.	Informavimas apie projektą	Tinkamos finansuoti tik privalomos informavimo apie projektą priemonės pagal Projektų taisyklių 37 skirsnį.
7.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą	Projekto administravimo paslaugų išlaidos, kai visos projekto administravimo paslaugos perkamos iš tiekėjo, negali viršyti projektų taisyklių 10 priedo 4 punkto 6 skiltyje nurodytų fiksuotųjų normų ir turi būti pagrįstos išlaidų pagrindimo bei jų apmokėjimo įrodymo dokumentais; kitu atveju, kai už projekto administravimą atsakingas pats projekto vykdytojas ar partneris, t. y. nėra sudaroma administravimo paslaugų sutartis, taikoma fiksuotoji norma pagal projektų taisyklių 10 priedo 4 punktą ir gali būti apmokama supaprastintai.

41. Pajamoms iš projekto veiklų, gautoms projekto įgyvendinimo metu, taikomi reikalavimai nustatyti projektų taisyklių 36 skirsnyje.

V SKYRIUS

PARAIŠKŲ RENGIMAS, PAREIŠKĖJŲ INFORMAVIMAS, KONSULTAVIMAS, PARAIŠKŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

42. Galimi pareiškėjai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo kvietimo teikti projektinius pasiūlymus gavimo turi ministerijai raštu pateikti projektinį pasiūlymą dėl valstybės projekto įgyvendinimo (toliau – projektinis pasiūlymas) pagal formą, nustatytą Valstybės projektų atrankos tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. D1-276 „Dėl Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir paskelbtą Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt. Pareiškėjas privalo pateikti vieną originalų projektinio pasiūlymo egzempliorių ir projektinio pasiūlymo versiją kompiuterinėje laikmenoje (ant elektroninės laikmenos turi būti aiškiai nurodytas projekto pavadinimas).

43. Pareiškėjai, ketinantys įgyvendinti projektą pagal aprašo 9.2 papunktyje nurodytą veiklą, kartu su projektiniu pasiūlymu turi pateikti:

43.1. investicijų projektą, parengtą vadovaujantis Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika ir skaičiuokle bei Lietuvos Respublikos finansų ministerijos skelbiamomis Viešųjų investicijų projektų sąnaudų ir naudos analizės metodinėmis rekomendacijomis, skelbiamomis 2014–2020 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt. Rengiant investicijų projektą, minimaliai turi būti išnagrinėtos ir palygintos projekto įgyvendinimo alternatyvos, nurodytos Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodikos, patvirtintos 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolo Nr. 35 sprendimu (toliau – Kokybės metodika), 24–28 punktuose, atsižvelgiant į projekto investavimo objekto tipą. Papildomos alternatyvos taip pat gali būti išnagrinėtos pareiškėjo iniciatyva. Nenagrinėjamos alternatyvos, kurioms taikomi teisiniai, ekonominiai, socialiniai apribojimai. Kokybės metodika skelbiama Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt;

43.2. sąnaudų naudos analizės rezultatų skaičiuoklę, parengtą pagal Kokybės metodikos 4 priedą „Sąnaudų ir naudos analizės rezultatai“;

43.3. aprašo 43.1 papunktis netaikomas projektams, kuriems įgyvendinti suplanuoti investicijų į investavimo objektus išlaidų suma, išskyrus (atėmus) joms tenkantį pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestį ir išlaidas, kurios apmokamos supaprastintai pagal iš anksto nustatytus dydžius (fiksuojuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas), neviršija 300 000 eurų.

44. Ministerija, įvertinusi projektinius pasiūlymus, priims sprendimą dėl valstybės projektų sąrašo sudarymo. Į valstybės projektų sąrašą gali būti įtraukti tik projektų taisyklių 37 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantys projektai. Pareiškėjai, kurių projektai įtraukti į valstybės projektų sąrašą, įgis teisę teikti paraišką finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą (toliau – paraiška).

45. Pareiškėjas per 14 dienų nuo siūlymo teikti paraišką gavimo dienos įgyvendinančiajai institucijai turi pateikti informaciją apie planuojamus, vykdomus ir baigtus pirkimus per Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę (toliau – DMS) užpildydamas pirkimų planą (pagal SFMIS formą).

46. Siekdamas gauti finansavimą pareiškėjas turi užpildyti paraišką, kurios iš dalies užpildyta forma pdf formatu skelbiama Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt skiltyje „Finansavimas / Planuojami valstybės (regionų) projektai“ prie konkretaus planuojamo projekto „Susijusių dokumentų“.

47. Pareiškėjas pildo paraišką ir kartu su aprašo 50 punkte nurodytais priedais teikia ją per DMS, o jeigu nėra įdiegtos DMS funkcinės galimybės – įgyvendinančiajai institucijai raštu (kartu pateikdamas į elektroninę laikmeną įrašytą paraišką) projektų taisyklių 12 skirsnyje nustatyta tvarka.

48. Jei paraiškos gali būti teikiamos per DMS, pareiškėjas prie DMS jungiasi naudodamasis Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma ir užsiregistravęs tampa DMS naudotoju.

49. Jei laikinai neužtikrinamos DMS funkcinės galimybės ir dėl to pareiškėjai negali pateikti paraiškos ar jos priedo (-ų) paskutinę paraiškų pateikimo termino dieną, įgyvendinančioji institucija paraiškų pateikimo terminą pratęsia 7 dienų laikotarpiui ir (arba) sudaro galimybę paraiškas ar jų priedus pateikti kitu būdu bei apie tai informuoja pareiškėjus per DMS arba raštu, jeigu DMS funkcinės galimybės nėra įdiegtos.

50. Su paraiška pareiškėjas turi pateikti šiuos priedus (aprašo 50.2–50.4 papunkčiuose nurodytų paraiškos priedų formas skelbia Finansų ministerija Europos Sąjungos struktūrinių fondų svetainės www.esinvesticijos.lt skiltyje „Dokumentai“, ieškant „Paraiškos finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą formos priedai“):

50.1. jungtinės veiklos (partnerystės) sutarties patvirtintą kopiją ir partnerio (-ių) deklaraciją (-as), jeigu projektą numatyta įgyvendinti kartu su partneriu (-iais) (partnerio deklaracijos forma integruota į pildomą paraiškos formą);

50.2. pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokesčio tinkamumo finansuoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis klausimyną, jeigu pareiškėjas prašo PVM išlaidas pripažinti tinkamomis finansuoti, t. y. įtraukia šias išlaidas į projekto biudžetą;

50.3. informaciją apie iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų gaunamas pajamas (taikoma, jeigu projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma iki pajamų įvertinimo viršija 1 mln. eurų);

50.4. projekto biudžeto paskirstymą pareiškėjui ir partneriui (-iams) (taikoma, jeigu projektas įgyvendinamas su partneriu (-iais));

50.5. pareiškėjo ir (arba) partnerio įsipareigojimą, juridinio asmens valdymo organo, turinčio kompetenciją priimti atitinkamą sprendimą, padengti netinkamas finansuoti, tačiau šiam projektui įgyvendinti būtinas išlaidas, ir tinkamas išlaidas, kurių nepadengia projekto finansavimas;

50.6. pareiškėjo gebėjimus administruoti projektą įrodančius dokumentus (projekto vadovo, už projekto veiklų vykdymo priežiūrą atsakingo asmens ir finansininko gyvenimo aprašymai) (jeigu projektą administruos pareiškėjas);

50.7. pareiškėjo ir partnerio, jei projekte yra partneris, įstaigos įstatų kopijas;

50.8. įgaliojimą patvirtinančio dokumento patvirtintą kopiją, jeigu paraiška pasirašyta pareiškėjo įgalioto asmens;

50.9. viešųjų pirkimų dokumentus ir viešųjų pirkimų komisijos posėdžių protokolus;

50.10. dokumentus, pagrindžiančius planuojamas projekto išlaidas ir jų skaičiavimus, išdėstytus paraiškos formos 7 punkte (kainų apklausos pažymos, komerciniai pasiūlymai, darbų sąmatiniai skaičiavimai, darbo užmokesčio apskaičiavimo pagrindimas, perkamų darbų, paslaugų ar prekių specifikacijos ir pan.);

50.11. priesaikos pažymą, kurioje nurodyta, kad pareiškėjas ir partneris (jeigu yra) įsipareigoja užtikrinti investicijų tęstinumą 5 metus po projekto finansavimo pabaigos projektų taisyklių 27 skirsnyje nustatyta tvarka (jeigu taikoma).

51. Visi aprašo 50 punkte nurodyti priedai turi būti teikiami per DMS (arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės). Jei priedai teikiami ne su paraiška, jie turi būti pateikti iki paraiškai teikti nustatyto termino paskutinės dienos. Paraiškos pateikimo data ir laikas nustatomi pagal paskutinio pateikto priedo pateikimo datą ir laiką.

52. Paraiška turi būti pateikta ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo siūlymo teikti paraišką gavimo dienos. Paraiškų pateikimo paskutinė diena nustatoma valstybės projektų sąrašė. Pareiškėjui praleidus valstybės projektų sąrašė nustatytą paraiškos pateikimo terminą, sprendimą dėl paraiškos priėmimo, atsižvelgdama į termino praleidimo priežastis, priima įgyvendinančioji institucija, suderinusi su ministerija.

53. Pareiškėjai informuojami ir konsultuojami projektų taisyklių 5 skirsnyje nustatyta tvarka. Informacija apie konkrečius įgyvendinančiosios institucijos konsultuojančius asmenis ir jų

kontaktus bus nurodyta įgyvendinančiosios institucijos siunčiamame pasiūlyme teikti paraiškas pagal valstybės projektų sąrašą.

54. Įgyvendinančioji institucija atlieka projekto tinkamumo finansuoti vertinimą projektų taisyklių 14 ir 15 skirsniuose nustatyta tvarka pagal aprašo 1 priede „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ nustatytus reikalavimus.

55. Paraiškos vertinimo metu įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir (arba) dokumentus per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą terminą.

56. Paraiškos vertinamos ne ilgiau kaip 60 dienų nuo paraiškos užregistravimo įgyvendinančiojoje institucijoje dienos.

57. Nepavykus paraiškų įvertinti per nustatytą terminą (kai paraiškų vertinimo metu reikia kreiptis į kitas institucijas, atliekama patikra projekto įgyvendinimo ir (arba) administravimo vietoje, taip pat kai buvo gauta paraiškų, kurių suma didesnė nei kvietimui teikti paraiškas skirta lėšų suma), vertinimo terminas gali būti pratęstas įgyvendinančiosios institucijos sprendimu. Apie naują paraiškų vertinimo terminą įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus per DMS (arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės), taip pat ministeriją ir vadovaujančiąją instituciją raštu, vadovaudamasi projektų taisyklių 9 punktu (jeigu įdiegtos funkcinės galimybės – per SFMIS2014), nurodydama termino pratęsimo priežastis.

58. Paraiška atmetama dėl priežasčių, nustatytų apraše ir projektų taisyklių 14–16 skirsniuose, juose nustatyta tvarka. Apie paraiškos atmetimą pareiškėjas informuojamas per DMS (arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės) per 3 darbo dienas nuo sprendimo dėl paraiškos atmetimo priėmimo dienos.

59. Pareiškėjas sprendimą dėl paraiškos atmetimo gali apskųsti projektų taisyklių 43 skirsnyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 14 dienų nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamus įgyvendinančiosios institucijos veiksmus ar neveikimą.

60. Sprendimą dėl projekto finansavimo arba nefinansavimo priima ministerija projektų taisyklių 17 skirsnyje nustatyta tvarka.

61. Ministerijai priėmus sprendimą finansuoti projektą, įgyvendinančioji institucija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos per DMS (arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės) pateikia sprendimą pareiškėjams.

62. Pagal aprašą finansuojamiems projektams įgyvendinti bus sudaromos dvišalės projektų sutartys tarp įgyvendinančiosios institucijos ir pareiškėjo. Projektų sutartys gali būti keičiamos arba nutraukiamos projektų taisyklių 19 skirsnyje nustatyta tvarka.

63. Įgyvendinančioji institucija projektų taisyklių 18 skirsnyje nustatyta tvarka pagal projektų taisyklių 4 priede nustatytą formą parengia ir pateikia pareiškėjui projekto sutarties projektą ir nurodo pasiūlymo pasirašyti projekto sutartį galiojimo terminą. Pareiškėjui per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą pasiūlymo galiojimo terminą nepasirašius projekto sutarties, pasiūlymas pasirašyti projekto sutartį netenka galios. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į įgyvendinančiąją instituciją su prašymu dėl objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, pakeisti sutarties pasirašymo terminą.

64. Projekto sutarties originalas, atsižvelgiant į tai, kokią dokumento formą pasirenka projekto vykdytojas, gali būti rengiamas ir teikiamas:

64.1. kaip pasirašytas popierinis dokumentas arba

64.2. kaip elektroninis dokumentas, pasirašytas elektroniniu parašu.

VI SKYRIUS

PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAVIMAI

65. Projektas įgyvendinamas pagal projekto sutartyje, apraše ir projektų taisyklėse nustatytus reikalavimus.

66. Dokumentai pirkimų priežiūrai atlikti turi būti teikiami įgyvendinančiajai institucijai ir derinami atsižvelgiant į Projektų viešųjų pirkimų patikros tvarkos aprašą pareiškėjams ir projektų

vykdytojams, patvirtintą 2014 m. lapkričio 27 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus įsakymu Nr. T1-190 „Dėl Procedūrų vadovo patvirtinimo“, skelbiamu įgyvendinančios institucijos svetainėje www.apva.lt.

67. Projekto vykdytojas, rengdamas išlaidų pagrindimo dokumentus, teikiamus su mokėjimo prašymais, turi vadovautis Mokėjimo prašymų teikimo aprašu, patvirtintu 2014 m. lapkričio 27 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus įsakymu Nr. T1-190 „Dėl Procedūrų vadovo patvirtinimo“, skelbiamu įgyvendinančios institucijos svetainėje www.apva.lt. Visos projekto išlaidos turi būti patvirtintos apskaitos dokumentais. Apskaitos dokumentai saugomi teisės aktų nustatyta tvarka.

68. Vadovaujantis projektų taisyklių 219–221 punktais, projekto sutartyje gali būti numatytas avansas, kurio suma negali viršyti 30 procentų projektui įgyvendinti skirtos projekto finansavimo lėšų sumos.

69. Projektui gali būti skiriamas papildomas finansavimas projektų taisyklių 20 skirsnyje nustatyta tvarka.

70. Jei primoji projekto veikla nepradėta įgyvendinti per 6 mėnesius nuo projekto sutarties pasirašymo dienos, įgyvendinančioji institucija, suderinusi su ministerija, turi teisę vienašališkai nutraukti projekto sutartį.

71. Projekto vykdytojas privalo informuoti apie įgyvendinamą ar įgyvendintą projektą projektų taisyklių 37 skirsnyje nustatyta tvarka.

72. Visi su projekto įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi projektų taisyklių 42 skirsnyje nustatyta tvarka.

73. Investicijų tęstinumas turi būti užtikrintas 5 metus po projekto finansavimo pabaigos projektų taisyklių 27 skirsnyje nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS APRAŠO KEITIMO TVARKA

74. Aprašo keitimo tvarka nustatyta projektų taisyklių 11 skirsnyje.

75. Jeigu aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, šie pakeitimai, nepažeidžiant lygiateisiškumo principo, taikomi ir įgyvendinamiems projektams projektų taisyklių 91 punkte nustatytais atvejais.